

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 30

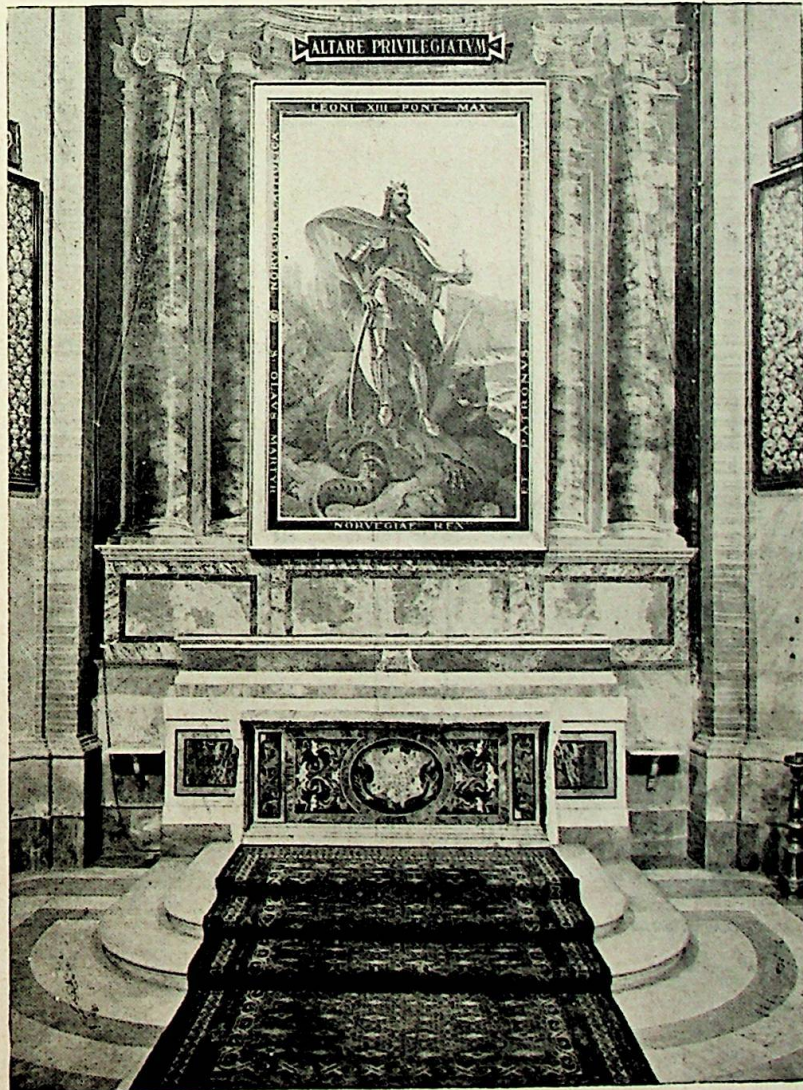
Oslo, den 27. juli 1939

51. årg.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Sankt Olav på Bønsnes. — På pilegrimsferd. — På ferd til Stiklestad. — Minnestenen over Hellig Olavs sønn. — † Marie-Elisabeth Nylund. In memoriam. — Hvordan jeg ønsker St. Olav. — Fra Vikariatet. — Herhjemme. — - og derute.



Hellig Olavs alter i San Carlo al Corso-kirken i Roma.

Skjenket av norske katolikker til pave Leo XIII i anledning 50 års dagen for hans bispevigsel.

Sankt Olav på Bønsnes.

*På Bønsnes står det en helligdom
og drømmer om svunne tider.*

*Ti her, Sankt Olav, du en gang kom
fra fremmede land for å verne om
en kongstanke stor og fager.*

*

*Vel løftet Hårfagre-ættens blod
ditt øie mot gylne troner,
men stor og sterk som en mektig flod
en tanke fulgte dig hvor du stod
med lysende framtidsvoner.*

*

*Fra Bønsnes vandret din tanke vidt —
her så du syner så store:
at Norge reiste sig stort og fritt,
mens Hvite Krist fra sin trone blidt
sin samlede gjerning gjorde.*

*Her samlet du kraft og mot til strid
i barndomshjemmet det kjære.*

*Her satt du så mangen en kveldstund blid
og skildret for stedfar og mor den tid
du vilde Guds stridsmann være.*

*

*Og solen sank over Tyrifjord
i gull og dyp skarlagan,
mens du, vor apostel og konge stor
i bønnen signet vor fedrejord
og takket vor Gud for dagen.*

*

*Fra Bønsnes går det til Stiklestad
en vei med hellige minner.
Ti Herren hørte den bønn du glad
i løftets time for Norge bad,
og evig din krone skinner.*

*

*Gud signe dig, lille helligdom,
som verner så dyre minner,
til atter på Olavs forbønn from
vore fedres tro til hans helligdom
vei ved Guds nåde finner.*

På pilegrimsferd.

Av Sigrid Undset.

Med Sigrid Undsets tillatelse gjengir vi herved et avsnitt i middelalderbindet av «Norsk Kulturhistorie», som utkommer på Cappelen's forlag. Fru Undset har i dette bind skrevet tre avhandlinger: «Sognekirken», «På pilegrimsferd» og «Klosterliv», som alle er preget av hennes omfattende viden, malende fortellerkunst og uredde sannhetskjærlighet.

Efter hvert blev det efter utenlandsk mønster gjort ikke så lite, både av kongene og geistligheten, for å lette pilegrimene til Nidaros reisens besværligheter. Allerede en mannsalder efter kongens fall skrev Adam av Bremen om valfartene fra Nord-Tyskland til St. Olav. Veien bar fra Skåne over land, eller med skip fra Nørre-Jylland til Tunsberg og videre langs kysten, — Adam opgir at sjøreisen fra Viken til Trondheimen tar fem døgn, men da måtte nok pilegrimene være særs heldige både med vær og farkost. Inn på den gamle allmannveien fra Oslo over Romerike og Mjøsa, gjennom Gudbrandsdalen og over Dovrefjell munnet vel ferdestiene for de fleste norske Trondheimsfarere: den var såpass vel oparbeidet som landeveier brukte å være i middelalderen, med broer over myrer og elver, ferjeforbindelser og selehus, hvor folgene kunde overnatte. De eldste selehus var boder hvor de reisende hadde tak over hodet, men de måtte stille sig selv; der fantes ikke betjening. Senere blev der — på kongenes initiativ, sier sagaene — bygd fjellstuer som det blev lagt jord til, så en opsitter kunde bo der og være vert. Den eldste av dem er Hjerkin. Ellers var der på denne veien kongsgårder, klostrene på Hamar, og prestegårdene, som alle hadde plikt til å vise en viss gjestfrihet. Og på storgårdene blev frender og venner og venners venner fagnet av husbondsfolket, og stavkarlene herberget efter som man hadde plass og hjertelag.

Denne veien gjennom Gudbrandsdalen var nu så beferdet av alle slags reisende, så her er det ikke noen tradisjon om særskilte foranstaltninger for pilegrimene. Men Østerdalene — Glommadalen og sidedalene — lå ved middelalderens begynnelse utenfor folkeskikken. Sent var de blitt bygd, og enda lå bygdene med store strekninger av øde skog og fjellvidder imellem. Så da pilegrimene fra Sverige og Østersjølandene tok til å ferdes her igjennem, bragte de virkelig noe nytt inn i livet til de folkene som bodde der. De kom fra Värmland inn i Trysil, fra Dalarne gjennom Idre og Särna som var norske dengang, gjennom Sølenskaret, og lengere nord ned Verdalen. I Østerdalene har sagn om ferdene deres holdt sig til nyeste tid, men pilegrimene er blitt til «munker» — kanskje disse langfarende flokkene oftest blev ført av prester og munk. Flere steder

efter disse veiene har det ligget kapeller, hvori det bare blev holdt gudstjeneste når pilegrimene rastet der. Tradisjonen forteller om flokkene som kom med sang og spill, så bygdefolket, med barna i spissen, løp fra gården og arbeidet for å møte «munkene», og om sletter nær pilegrimenes hvileplasser, hvor det blev lekt og danset om kvelden. Fjellveier som kalles munkeveier, og navn som Munkebetthammeren og Munksjøen minner enda om den tiden da ferdene til St. Olav ruvet over all annen ferdsel i disse bygdene. Enda i 1812 husket rendølene at Eirik Magnusson i et beskyttelsesbrev hadde forbudt bondene å inngjerde voller som var blitt gitt til beite for pilegrimenes hester, ta deres båter eller krenke dem på andre måter. Men i samme brevet blev det nu skjelnet mellom «rette pilegrimer» og rikets uvenner, speidere, bedragere og menn som reiser så bevæbnet så de heller burde kalles hærmenn.

Østerdalsveien førte gjennom Løten, hvor mange gjestet St. Mikals kirke på Rokaberget, til Elvrom, og derfra langs Glomma til Koppang. Men så tok den østpå gjennom Rendal — i hoveddalføret var det hverken vei eller rydninger lange stykker herfra. Ved Akre i Ytre Rendal stod merkesteiner som skulde vise «halvveien mellem Oslo og Nidaros». Fra nordenden av Storsjøen førte så igjen forskjellige veier nordover til Orkdal eller Ålen. Det siste stykket gjennom Gauldalen falt veiene sammen for de fleste som kom til byen sydfra. Og der hvor den bar frem i Steinberget, så pilegrimene kunde se ned på Nidelvens slyng om byen og Kristkirkenes tårn høit over tømmerhusene med torvtak og steinbygninger med svarte spontak og blytekte kirker med tårn og spir, der het det Feginsbrekka — gledesbakken.

I Passio og Miracula Beati Olavi løser noen enkelte skikkelser, menn og kvinner, sig ut fra mylderet av pilegrimer, og vi ser dem tvers over århundrenes strøm. Verket er iallfall for en del skrevet av erkebiskop Øystein Erlandsson, sannsynligvis mens han levde landflyktig i England fra 1181 til 1183, og avskrifter av det har vært ganske utbredt over hele Europa. Noen av de jærtegnene som det beretter om ligger langt tilbake i tiden — der er den blinde mannen som gled i blodvannet, hvor de hadde tvettet kongens lik, og da han etterpå tok sig over øinene med den våte hånden, blev han seende. Men mange av underne har erkebiskopen selv vært vitne til, og ett mener han å ha oplevd: en gang da byggmesterne hadde kalt ham op for se på noe arbeid under murtinden på domkirken, styrtet han ned fra stillaset, tørnet mot kanten av en kalkbalje og forslø sig så han trodde at han brøt av sig hoften. Dette

var tre dager før Olavsmesse, og verre enn svien i kroppen sved sorgen fordi han ikke kunde være med til martyrfesten. Men da det lysnet om morgenen Olavsdagen og klokkeljomen kalte folket sammen, lot han sig bære til kirken, viss på at ved Olavs forbønn skulde han nok få kraft til å overvære gudstjenesten. Og efter hvert blev han såpass bedre, så da prosesjonen med helgenskrinet satte sig i bevegelse, orket han å gå med i den. Og da den kom dit hvor ferden pleide stanse og høre prekenen, syntes han at han skulde da klare å si noen ord. Mens han talte vokste kreftene — det blev en lang festtale. Og da nu prosesjonen vendte tilbake til kirken, gikk erkebiskopen selv til alteret og sang høimessen.

Der er den ærlige og troskyldige bonden som noen storkarer i bygden hadde skyldt for tyveri, rent uten grunn, av skjære ondskaben. De slepte ham med sig ut på et stup og klynget ham op i et tre som lutet utfor. Armingen skjønnte at han kunde ikke vente rettfærdighet eller miskunn av noe menneske; da kalte han på Hellig Olav. Og da de hadde hengt ham, tyktes han se et syn — martyrkongen kom og la en bjelke under føttene hans; den stod han på i ni timer. Da kom konen og sønnene hans; de hadde tigget sig lov til å hente kroppen og jorde den. En av guttene krøp ut i treet og skar ham ned, så han datt utfor det stygge stupet. Men ikke nu heller kom han til skade. Så det første han kviknet til, ilte han til Kristkirken, og til Guds ære forteller han erkebiskopen og klerkene om St. Olavs jærtegn som han kunde føre vitner på.

For å takke kommer også en bonde med en smågutt: faren forteller at barna hans hadde lekt ved elven, og så fikk de tak i en båt og gikk uti, men strømmen tok den og førte den rett mot fossen. Da skrek de redde, gråtende barna på Hellig Olav — og båten drev mot en stein midt i søget, og de fikk berget sig op på den før båten for utfor. — Hjemme ventet de hele natten i angst, og om morgenen fikk faren med sig noen granner og skulde lete efter barna. Da de fikk se guttene som stod ute på steinen og gråt og ropte så ynkelig på far, blev mannen rent fortvilet, for det syntes uråd å få reddet dem derfra. Ingen kunde gjøre annet enn å be til Gud, og til slutt måtte de gå hjem. Faren fikk ikke blund på øinene hele natten mere enn et øieblikk — men da kom Hellig Olav, holdt hendene sine i kors og så lovet han, at hvis bare faren satte sin lit til dette tegnet, skulde nok guttene komme vel i land: «For se, det skal komme en som frir dem ut.» Olav nyttet ved dette høvet en av mannens granner som åpenbart har hatt mere omløp i hodet enn de andre. Han fikk rigget op en slags kaste-gogn og slengte den bort på steinen. Guttene krøp på den og rett i armene på far sin.

Der kom sjøfolk for å takke for frelse i havsnød og fiskere som takker for fiskelykke. Der er folk som kommer med pengegaver, efter løfter som de gjorde da St. Olav fridde deres barn ut av fangenskap eller frelste husene og avlingene deres fra vådeild. Der er den unge bonden fra Leksa som kommer drivende en trevintners stut. De første

årene han satt på gården sin hadde han ikke annet enn ulykke med budskaben, kyrne var golde eller de kastet kalven. Da lovet han Hellig Olav frumsekalven av bufeet hvert år. Og, o store under! Syv år i trekk levde ikke én kalv op for han, men i de siste tre årene hadde han fått tolv pene, trivelige kalver. Denne stuten her er førstegrøden av offeret hans, men det står to til hjemme og blir gjødd.

Der er alle fedrene og mødrene som kommer bærende på syke, blinde og verkbrudne barn. Der er de syke som sleper sig til Nidaros fra alle kanter av Norge og Sverige og fra fjerne land. —

Der er tjenestegutten fra Torget; han hadde vært på skogen og hugd ved, da kom huldra og fikk lokket ham inn i. Nær hadde han glemt sin kristentro for all den herligheten der som hildret for ham — men så sanset han sig, kalte på Gud og bad St. Olav hjelpe sig. Da blev hallen til svart berghule, full av stygge vetter og djevler og luende svovelild. Enda sanset han sig og bad. Da sluktes varmen og en mann med mildt åsyn og milde ord kom til ham: «Du kalte på mig, se her er jeg.» Gutten var blitt så narret før, så nu våget han ikke å si et ord. Men den fremmede sa at han var Olav: «Jeg er blitt sendt hit for å føre dig hjem til folket ditt.» Så fulgte Hellig Olav den bergtatte hjem av skogen, og gutten gikk først til presten sin og fortalte hele hendelsen. Derefter drog han til Nidaros og viet sig til tjeneste i St. Olavs kirke for resten av sine levedager, og erkebiskopen fikk høre hele historien av ham selv.

Men, hver eneste sjel er gjevere enn kroppen, og at en sjel dør, det er det frykteligste av alt. Så det underet som har grepet St. Eystein mest, er at en mann blev fridd ut av djevelens klør. Det var en ungdom fra Ytterøjsja som helt hadde falt fra Gud, var blitt djevelens trell og åndelig død. På Olavsdagen drev denne mannen med strømmen inn i kirken — vill og vyrdløs glante han på mysteriene som han ikke hadde rett til å se på, d.v.s. han har vært bannlyst, og den onde gledet sig, for han trodde at denne synden skulde føre hans bytte enda dypere ned. Men Herren som vil at alle skal vorde frelst og ynkes over det døende lammet, gjorde det slik at i martyrens signede nærvær seg ugudeligheten av ham «som et slør», hugen myknert i anger og gråt, og han fulgte efter Olavsskrinet, bedene kongen om hans forbønn. Enda kvitte han sig lenge for å blotte sitt syndesår i skriftemålet og skjemtes for den ydmykelse som botgjoring er. Men til slutt efter en hård sykdom, blev han omvendt helt.

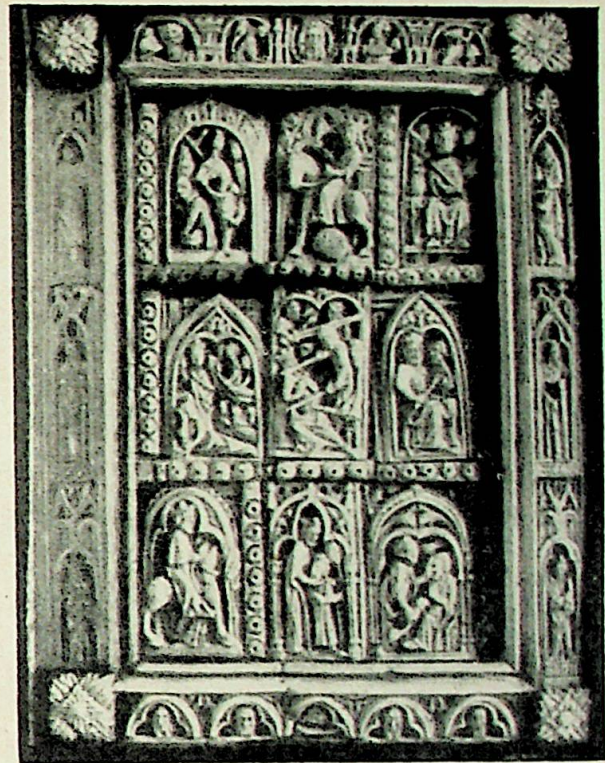
Der kommer hedninger fra Estland som St. Olavs ry har ført til dåpen. Ugjerningsmannen fra England og Frankrike og Spania kommer — de har gått botsgang fra valfartssted til valfartssted, smidd i lenker, med mordersverdet hengende på sig. Ved Olavs grav springer lenkene og sverdet faller på gulvet.

De fyller kirken kvelden før festen for å få skriftet og de våker natten til ende og følger korsbrødrenes tidesang i det oplyste kor så godt de kan. Friske folk sitter på sine egne hæler med syke barn sovende i fanget, krøplinger og elendige blir lagt tilrette og

støttet av hjelpende hender. Til klokken i dawningen vekker dem som har duppet til slutt og folk strømmer mot domkirken porter fra gårder og herberger i byen. Under høimessen, efterat evangeliet er lest, blir helgenkongens skrin båret fra sin plass bak alteret, og Olav fører prosesjonen ut av kirken, rundt kirkegårdene og gjennom de nærmeste gatene, tilbake igjen til alteret, hvor Kristus selv snart vil komme for å være midt iblandt sine troende i vinens og brødets skikkelse. En kvinne som har ligget sammenkrøket av leddgikt, skriker — de som står nærmest hører at det braker i leddene da hun retter sig op, og strekker armene mot kalken med Kristi blod i erkebiskopens oprakte hender. Et døvstumt lite barn roper noen ord, og moren og faren skjærer i høilytt gråt. — Utlendinger følger messen, litt distrahert av det fremmede sproget som de omstående hvisker og snakker på, av de fremmede typene — og presten leser latinen med en utpreget akcent som minner om skottenes —.

Så er messen slutt. Geistligheten fortsetter umiddelbart med tidesangen, og de som er mest religiøst optatt blir værende i kirken så lenge. Noen av de fremmede prestene og munkene faller inn og synger med. Men de av kirkelyden som er verst sultne skynder sig ut for å bryte den lange fasten.

Ut på dagen sitter folk og spiser og drikker i hvert herberge. På de åpne plassene og langs gjerdene ligger pilegrimer, løser på nisteskreppene og hviler. Byens folk og tilreisende kremmere og handlende med skjyr av øl og andre forfriskninger gjør gode forretninger. Man går for å se til hestene sine — eller husbonds hester. Folk som har kjenninger i byen har nu funnet dem, og alle steder blir dagens virkelige eller forment begivenheter droftet. Og erkebiskopens svenner eller bysvennene har sakens en del å gjøre med å holde opsyn og orden mellom alle disse menneskene. For det er jo litt av alle slags folk mellom pilegrimene, — og langfingrer og byens udyktige terner er også på benene en slik dag.



Kristian I's reisealter med scener av Hellig Olavs liv og undere.

I veitene omkring Marsteinskirken er der noen gårder hvor de driver med ymse.

Så ringer det til vesper fra alle kirker i Nidaros. Og til slutt, mens sommerkvellen enda er lys over åsene og fjorden, ringer kirkeklokkene: tid til å skore over ilden og slukke lysene. Og folk som er trette efter den lange bevegede dag, rusler for å søke de soveplasser de har kunnet sikre sig —.

På ferd til Stiklestad.

Salme, anvendes under valfarten.

Da helgenskrinet tronet
i Trondheims gamle by,
fra pilgrimsskaren tonet
Guds pris ved kveld og gry.
Og du, hvis legem hvilte
i tusen kjerters krans,
til Norge kjærlig smilte
fra himmelborgens glans.

Der var ei navn så hedret
som ditt ved fjell og fjord,
til plyndret og fornedret
blev Kirken her i Nord.
Men mulm og skodde svinner,
Sankt Olav, og på ny
i glans av gylne minner
vi samles i din by.

Guds veier ingen fatter,
hans tanker heller ei,
men jublende vi atter
går våre fedres vei.
Ditt dyre navn vi nevner
i bønn og festlig kvad,
mens vi i fylking stevner
til fest på Stiklestad.

Vår flokk er ennu ringe
mot våre fedres tog,
men når hver bønn får vinge,
til himlen når den dog.
Vårt fagre Norge signe
da Gud på Olavs bønn,
så det igjen kan ligne
en hage, rik og skjønn.

Hil dig, vår konge, hil dig.
Se, Moderkirkens tro
i dag oss fører til dig
i helgenskarens bo.
Bær fram din bønn den sterke
for Norges folk og land,
og vær vårt samlingsmerke
som intet splitte kan.

K. Kjelstrup.

Minnestenen over Hellig Olavs sønn.



I sin Kongesaga forteller Snorre utførlig om hvorledes Hellig Olav stadig hjalp sin sønn Magnus, som av folket hadde fått det vakre tilnavn: den gode. Om natten innen det store slag på Lyrskog hede mot det hedenske vendiske folk, hvor alle kongens menn lå hærkledd med skjoldene over sig, viste således St. Olav sig for kong Magnus og bød ham ikke være redd for hedningene men gå frem når han hørte hans krigslur. Dette fortalte Magnus sine folk og de blev alle fylt med mot og håp, og ennu mer begeistrede blev de da de kort efter hørte lyden av kirkeklokker i luften og mente tydelig å kunne gjenkjenne St. Olavsklokken «Glad» i Nidaros. Også i Danmark var kong Magnus elsket — ikke minst fordi man også der forstod at hans hellige far hjalp ham, til sist ved å berge hans sjel. Snorre beretter hvorledes St. Olav viste sig og gav sønnen valget mellem å fare til ham «eller bli den mektigste av alle konger og leve lenge men gjøre en slik synd at du sent eller aldri kan få sonet den». Kong Magnus bad faren velge — og helgenkongen lot ham få komme til sig. Men

«huskarer, tunge i hugen
holdt ikke tårer tilbake.

Med sorg i sinnet så ofte
satt alle kongsmenn siden.»

Det blev en dansk katolikk som hedret hans minne ved i 1898 å reise ham en minnesten i det navngjetne Skibelund kratt ved Kongeåen, Danmarks daværende grense siden 1864 — nemlig *Thor Lange*, dansk dikter og storgodsbesitter i Russland, som skjenket dette monument, hugget av Niels Skovgaard og diktet dets inskripsjon:

Magnus, tvende Rigers Pryd,
unde Gud Din Kongesjæl
at se Nordens Grensepæl
atter rykket frem mod Syd.

Et ønske som jo blev oppfylt efter verdenskrigen.

Thor Lange var i øvrig en mann som ikke kom sovend til sin katolisisme. Han gjennomgikk en religiøs utvikling som gjorde ham til overbevisst katolikk hvilket kom tydelig frem i brever til nu avdøde pater Breitung, den lærde jesuitt, som senere overgav disse til forfatteren pastor Peter Schindler med løfte om at de ikke måtte offentliggjøres så lenge Thor Langes enke, den russiske fyrstinne Natalia levde. Hun var glødende ortodoks og hadde betydd så meget for sin mann at pateren fant det uforsvarlig å oplyse henne om Thor Langes virkelige religiøse trobekjennelse. Efter hennes død har da pastor Schindler i en artikkel tegnet et vakkert bilde av denne glødende ferdrelandsvenns noble og fine personlighet og hans kamp mot indre og ytre slekts-hensyn — en kamp hvis grunnvoll var hans kjærlige hjertes angst for å såre de som stod ham nær fordi heller ikke han mente at sannhet var sannheten uten at den kunde skje fyldest i kjærlighet.

Av denne artikkel, som dessverre omhandler for spesielle danske forhold til i sin helhet å kunne interessere norske lesere gjengir vi følgende:

«Det var Thor Langes historiske sans som forankret ham dypt i den katolske middelalder — allerede som gutt følte han inspirasjon til å få fedrelandets religiøs-folkelige minnesteder markert, som når han stod på Bjarup kirke-tomt og tenkte på den ødelagte kirke og på at de mennesker, som hadde stiftet messer for sine sjeler, var blitt denne velsignelse berøvd. Med årene brukte han sine litterære honorarer til reising av minner over de store religiøs-nasjonale skikkelser, og han måtte ofte tale sneversynt protest mot de inskripsjoner han diktet i lapidarstil og med katolsk preg»

I de omtalte brev til pater Breitung skriver Thor Lange: «— — — dertil gjentar jeg overfor Dem eller hvilken av Deres ordensbrødre De vil, hele Credo in unum Deum inntil vitam venturi sæculi, intet overspringende men anerkjennende alt. Jeg gjør ingen motstand mot noen av den hellige katolske Kirkes dogmer» — i et annet brev et årstid før sin død skriver han: «Sorg ved leilighet vennligst for at det blir lest sjelemesser for mig i Danmark, jeg går bort i fullstendig tilslutning til den rene katolske Kirke.»

Pastor Schindler slutter sin artikkel med ordene: «Vi er flere, som i takknemmelighet for hans vers og i kjærlighet til hans person har oppfylt dette hans ønske.» Og ikke sant: en trosfelle som har hedret Hellig Olavs sønn har også krav på å bli minnet her i Norge?



Marie-Elisabeth Nylund.

In memoriam.

«Tenk når jeg Herrens vei skal klart forstå.»

En vidunderlig tanke, når vi står overfor livets mange utgrundelige problemer er det, at engang skal klart vi Herrens vei forstå.

Med Marie-Elisabeth Nylund er atter en av våre unge med rike fremtidsløfter gått bort. Grublende går vi med vårt «hvorfor». Hun var så ung og full av virkelyst, en rikt utrustet kunstnersjel, som gikk inn for Kirkens sak med all sin evne. Hun vilde bruke den til å smykke Herrens hus.

Opdratt i et godt katolsk hjem er hun blitt innpodet kjærlighet til Kirken. Fra sin tidligste barndom har hun der mottatt de skjønnhetsinntrykk som har utløst hennes evner og anvist henne veien hun skulde gå. Og hun nølte ikke lenge. Straks hun var ferdig med skolen tok hun fatt på sin utdanning, først ved Industriskolen herhjemme. Her fikk hun et utmerket teknisk grunnlag. Allerede nu vakte hun oppmerksomhet. Blandt annet blev den messe-hagel hun sydde som eksamensarbeide utlånt til skolens jubileumsutstilling.

Men for å kunne nå frem i paramentkunst måtte hun ut til de katolske land med gamle tradisjoner i kirkekunst.

Hun gjennemgikk først «Kunst und Gewerbeschule» hos «Schwestern von armen Kinderen Jesus» i Wien. Senere leste hun liturgi med Benediktiner-munkene i Altenburg. Hun studerte gamle kirkemønstre og gullteknikk-komposisjon og alt som kreves for å kunne komme til sakens kjerne eller rettere ånd.

Da hun kom hjem gikk hun i gang med sitt arbeide med glød og begeistring. Hun sparte sig aldri, intet fikk passere før det var nådd til det høieste hun kunde yde, det gjaldt jo i alt: Til Guds ære. Som kunstneren blander sine farver med den mest intense omhu på paletten, blandet hun sine tusener av forskjellige silkestråder for å få frem den rette nuance, den patina som er over gamle kirkebroderier. Hun har brodert flere messehagler til protestantiske kirker og faner til skoler.

På grunn av sine solide kunnskaper på dette område, blev hun ofte tatt på råd, når det gjaldt komposisjoner til paramenter. Engang hun blev forevist en messehagel til en protestantisk kirke kunde hun således oplyse om at det var pavens våben som var brodert på ryggen. Det måtte selvsagt fjernes. Til våre katolske kirker har hun brodert forskjellige ting, blandt annet en skjønn messehagel til kapellet på Vor Frue hospital, biskopens mitra og våpen m. v. Til Hamar kirke har hun også levert paramenter, for å nevne noe. Hennes drøm og mål var å få sitt eget atelier for kirkekunst. Men sykdommen slo henne ned. Lenge kjempet hun tappert imot. Men til slutt måtte hun gi op. Hun forstod at hennes

livstre var blinket til hugst. Vår Herre hadde en annen vei for henne.

Under det lange smertefulle sykeleie lært hun i lydighet å bøie sin vilje, sine livshåp og drømmer under Guds vilje. Med en enestående tålmodighet og sjelstyrke bar hun de store lidelser. For en utenforstående var det ikke til å forstå at det lille svake, skrøpelige legeme kunde bære en slik sum av smerter i en uendelighet av dager, uforståelig for den som ikke fatter den Guds kraft som fullkommes i skrøpelighet. Den hellige kommunion var den siste beviste handling hun deltok i. «Så fikk den syke på lysets stier gå dit, hvor all smerte tier.» Stille og fredelig sovnet hun.

Hennes minne skal leve velsignet iblandt oss, hos slekt og venner og i menigheten, ikke minst i Maria-kongregasjonen, hvor hun i alle år var et trofast medlem.

Vi bringer henne en siste takk for hennes lyse sinn og gode vennlige smil.

Hun hvile i fred!

S. O.

Hvordan jeg ønsker St. Olav

14.

Sedan årtianden läser jag St. Olav, alltid med lika stort intresse, ända annonserne. En enda sak skulle jag önska att man finge prenumerera i posten även på «Kimer I Klokker». I Sverige utgis några blad man kan prenumerera på med eller utan julehäfte — med är då med högre avgift.

Med ett varmt tack för allt gott jag längt borta i ödemarken får genam St. Olav.

Muurola, Finland, Lapplands län 12—7—39.

Siri Gripenberg.

Fra Vikariatet.

Hs. Hoiærverdighet biskopen har utnevnt:

- 1) Velærverdige pastor dr. Gustav Gorissen til sogneprest ved St. Paulskirken i Bergen.*
- 2) Velærverdige pastor Håkon K. Bergwitz til sogneprest ved St. Franciskus Xaveriuskirken i Arendal.*
- 3) Velærverdige pastor Hugo v. d. Vlugt til sogneprest ved St. Torfinnskirken på Hamar.*
- 4) Velærverdige pastor Frans J. Fishedick til sogneprest ved St. Josefskirken i Haugesund.*
- 5) Velærverdige pastor Gisbert Hogenes til kapellan ved St. Ansgarskirken i Kristiansand S.*
- 6) Velærverdige pastor Josef Heiss til kapellan ved St. Olavskirken i Oslo.*

Hechjemme —

Molde. Den 18. juli hadde Molde menighet under ledelse av pater Hünen sin årlige utflukt denne gang til det natur-skjønne sted Ødegård ved Malmefjorden på den andre side av Molde-halvøya. Den blev som alle våre turer meget vellykket, ikke minst på grunn av søstrenes andel i den. Men også folkene på stedet gjorde hvad de kunde for at vi skulde befinne oss vel. Barna frydet sig ikke minst fordi pateren kunde fortelle dem så meget vakkert om alt de opdaget av rart i naturen likesom han også tok ivrig del i leken. Det var slik en dag som knytter båndet mellom prest og menighet og ikke å forglemme søstrene enn fastere med alle glade minners kraft, for vi glemte ingen lunde *hvad* det er, som innerst inne binder oss sammen, i hverdag og feststund, i forening og hjem: vår felles trosbekjennelse, vår hellige Kirke. Derfor fikk denne glade dag vi hadde sammen i Guds vakre natur en dyper undertone, og vår takk til pater og søstre en inderligere klang. — Og så sender vi til sist alle St. Olavs lesere en hjertelig hilsen fra Molde menighet.

En deltager.

— og derute

Kirkene i Madrid. Det settes all kraft inn på så fort som mulig å få restaurert og gjenåpnet alle de under borgerkrigen ødelagte kirker i Madrid — ikke minst fordi over 65 000 unge mennesker venter på å bli kirkelig viet. Det er alle dem som ønsker å begynne sitt ekteskap med brudemesse i Guds hus og autoritetene akter å gjøre alt mulig for å kunne oppfylle dette berettigede krav. Heldigvis skrider arbeidet fort fra hånden da det hersker en ekte solidaritetsfølelse blandt det hårdt prøvede folk så alle hjelper til med materialer og arbeidskraft så godt de kan. Det er dannet distriktgrupper av fagarbeidere som ledes av en ingeniør eller arkitekt og som undersøker hver enkelt kirke og avgir sin betenkning over hvorledes restaureringen best kan foregå. De hjelpes meget av den såkalte «femte kolonne» som under hele det redselsfulle røde herredømme holdt øie med kirkene og i all stillhet opsamlet hvad de kunde redde ut av ødeleggelsene og gjemt det til senere bruk. Det er ikke minst denne kolonnes skyld at man allerede efter kort tids forløp kunde åpne 21 kirker — dessverre er det enkelte som har lidt uoprettelig skade.

Husk:

Kollekten til St. Olavforbundet

søndag d. 30. juli under

samtliges gudstjenester.

Prado-museet atter i orden. Man har i lengere tid nært frykt for hvorledes det var gått med Prado-museet i Madrids berømte og uerstattelige malerisamling da det til dels blev plyndret av de røde og en del av dets skatter sendt til utlandet. Man melder nu fra Genf at det er lykkedes å få billedene samlet der og at det ikke ser ut til at noen savnes eller er blitt ødelagt. De er nu på vei tilbake til Madrid og man håper i nær fremtid å kunne gjenåpne museet.

St. Vincensforeningen i England har i følge sin siste årsberetning utdelt over 67 000 pund sterling til de fattige i løpet av 1938.

Erkebiskopen av Liverpool har innviet et nytt stort katolsk college i denne by. Det er bygget ved rent private bidrag. I England finnes i øieblikket 91 høiere katolske skoler, som er statsunderstøttet og 30 av staten anerkjente, som oprettholdes ved privat initiativ.

Keiserinnen av Annam er blitt mottatt av den Hl. Fader i høitidelig audiens. Keiserinne Maria N'Guyen Houhao var ledsaget av den franske minister ved den Hl. Stol og bar en med fugler og blomster rikt utbrodert kimono. Mens garden dannet aresvakt sang de annamitiske studenter på Propagandakollegiet sitt lands nasjonalsang. Keiserinnen, som er katolikk og meget from, overrakte paven et praktfullt elfenbenskrusifiks og et bilde av sine barn, og den Hl. Fader skjenkte henne en verdifull rosenkrans av gull. Audiensen varte tyve minutter og keiserinnen var dypt beveget. Etterpå avla hun kardinalstatssekretæren et besøk.

Keiserriket Annam står under fransk protektorat og blev kristnet i det 17. årh. av jesuittmisjonærer. 1819 talte landet 400 000 kristne men i 1833 begynte det noen blodige forfølgelser som skapte tallrike martyrer. Det var disse forfølgelser som bragte landet under fransk overhøieth efter mange straffeekspedisjoner.

Mgr. John A. Ryan feiret nylig under stor deltagelse sin 70 års dag i Washington. Han er en av de mest kjente sociologer i U.S.A. Som professor ved det katolske universitet i Washington har han innlagt sig stor fortjeneste ved sine moderne forelesninger over kristen socialvidenskap likesom han var den drivende kraft da den «katolske høiskole for sosialt arbeid» blev stiftet. Han har organisert en levende vekselvirkning mellom arbeidere og arbeidsgivere, idet han sammenkalte til møter hvor begge parter kunde uttale sig fritt og komme til forståelse i retningen fredelig løsning på konfliktene. Det skyldes hans initiativ og utrettelige virke at de pavelige sociale rundskrivelser er blitt så kjent i U.S.A. som de er. Hans virkekrets har ikke vært begrenset til katolske kretser alene, men han har vært medlem av mange kommisjoner innenfor den amerikanske sociallovgivning og fra mange sider blev han hyldet i anledning sin festdag. Ved en «Testimonial dinner» til hans ære uttalte senator Mead ifølge «Catholic action»: «Mgr. Ryan har ikke bare tenkt og virket for vår generasjon men også for de kommende slekter.»

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.